

Данъчни ставки срещу данъчни приходи*

Ричард Ран

Министерството на финансите на Съединените щати наскоро публикува някои нови данни, които ще зарадват защитниците на ниските данъци, и ще причинят киселини на останалите, защитаващи високите данъчни ставки.

Като въведение в обстановката ще кажа, че през последните три десетилетия се води ожесточен дебат за това кои данъчни ставки максимизират данъчните приходи. Икономистът Арт Лафер нарисова крива, която просто илюстрира добре известната концепция, че в някаква точка данъчната ставка става толкова висока че хората намират законен или незаконен начин да избегнат плащането на данъци и данъчните приходи всъщност се понижават.

Господин Лафер беше осмиван от привържениците на високите данъци чрез погрешно интерпретиране на неговите изказвания и тези на неговите съмишленици от школата на икономиката на предлагането, в смисъл че всички намаления на данъците незабавно ще повишат приходите.

Всъщност ние привържениците на икономиката на предлагането казахме, че някои данъчни ставки са по-високи от точката, в която се максимизират приходите. Чрез намаляване на тези данъци икономиката ще се развива по-бързо като се насърчава работата, спестяванията и инвестициите. Ще има по-малко избягване и неплащане на данъци. По този начин в дългосрочен период данъчните приходи фактически ще се повишат.

Един прост пример за твърде висока ставка, за да максимизира приходите, е тази по данъка върху капиталовата печалба. Данъкът върху капиталовата печалба е някак уникален тъй като много хора имат възможност да преценят дали да продадат даден актив като акция или недвижим имот. Ако ставката се разглежда като твърде висока много хора ще отложат продажбата на актива, от който не се нуждаят, за да избегнат данъчното облагане. Това е известно като ограничаващ ефект ("lock-in effect").

През седемдесетте години на двадесети век Конгресът на два пъти повиши данъка върху капиталовата печалба докато максималната ставка не достигна 40% (по-точно 39.875%). Комбинацията от висок данък върху капиталовата печалба и висока инфлация в края на седемдесетте беше почти фатална за икономиката: капиталовата печалба не се коригираше с инфлацията така че ефективната ставка върху продажбата на активи често надвишаваше 100 процента.

През 1978 г. републиканецът Бил Стайгър въпреки противопоставянето на президента Картер внесе закон за намаляване на максималната ставка по данъка върху капиталовата печалба до 28 процента. Много от нас – поддръжниците на закона на Стайгър – твърдяха, че по-ниската ставка ще увеличи приходите. Много хора от либералната върхушка ни се присмиваха. Но непосредствено след като беше приет законът приходите от данъка върху капиталовата печалба се повишиха с около 30 процента.

По време на управлението на президента Рейгън данъкът върху капиталовата печалба беше намален през 1981 г. до максимум 20 процента, след това беше повишен до 28 процента през 1986 г. и още малко до 29.19 процента в началото на деветдесетте години. През 1997 г. в резултат на споразумението между Клинтън и Гингрич ставката беше понижена до 21.19 процента. През 2003 г. максималната ставка беше намалена до 15 процента.

Министерството на финансите сега оповести данните до 2002 г. В резултат на честата промяна на ставката разполагаме с убедителни доказателства кой е бил прав и кой е

* Публикувано на 1 февруари 2005 г. във вестник "The Washington Times"

сгрешил. Когато данъкът върху капиталовата печалба е достигнал максималната си стойност в края на седемдесетте, приходите от него са били средно под 8 милиарда долара на година.

От 1998 до 2002 г. максималната ставка по данъка върху капиталова печалба е била приблизително наполовина от тази в края на седемдесетте, но въпреки това приходите от него средно са 11 пъти по-високи (88.6 милиарда долара на година), макар че (номинално) икономиката е само 4 пъти по-голяма.

Аз обобщих някои от данните на министерството на финансите в таблица, която ясно показва колко чувствителни са приходите към данъчните ставки.

Забележителното е, че официалните правителствени агенции, които се занимават с прогнозиране на приходите, верни на принципите си подценяват ползите от намаленията на данъците, неправилно проектират нарастването на приходите. Готов съм да се обзаложа, че когато след много години са налични данните за предприетото от Буш намаление на данъците, ще се докаже, че критиците, които се противопоставят на това, отново грешат.

Ако либералите и медийните им съюзници някога имат време и погледнат данните, те ще видят, че привържениците на икономиката на предлагането са 100 процента прави. Но аз няма да затая дъх, докато ги чакам да се разкаят.

Таблица: Капиталова печалба и данъчни ставки за периода 1977-2002 г.

Реализирани средни приходи като процент от БВП	Максимална данъчна ставка върху капиталовата печалба (в проценти)
1.57	39.88
2.24	28.00
4.10	20.00
2.31	от 28.00 до 29.19
4.32	21.19

Ричард Ран е сътрудник към *Discovery Institute* и към *Cato Institute*.